27 posto

Ministar gospodarstva Darko Horvat je izjavio kako je prosječno brodogradnja subvencionirana 27% u odnosu na ostvarene prihode od prodaje brodova. Subvencija od 27% je izuzetno visoka i očito se je željelo kod građana Lijepe naše stvoriti dojam kako ta i takva politika nema puno smisla. Izjava Ministra gospodarstva je diljem Lijepe naše utjecala na korekciju mišljenja javnosti. Što zapravo znači 27% subvencija na ukupni prihod predmet je ovog komentara. Pri tome, molim čitatelja da ovaj komentar poveže s prethodna dva komentara glede problema u brodogradnji.

Skupa i neučinkovita država guši gospodarstvo. To nije neka mudrost ali se često zaboravlja. Svako gospodarstvo ima određenu tehnološko-tehničku strukturu. Hrvatsko je gospodarstvo u osnovi gospodarstvo zbog tehničko-tehnološke zaostalosti gospodarstvo male dodane vrijednosti. Mala dodana vrijednost znači mali porezni kapacitet. Brodogradnja je poseban slučaj u kojem se je, zbog nužno visokih ulaganja, godinama „ignoriralo“ istraživanje i razvoj pa su „socijalistički mastodonti“, kako ih neopravdano neki nazivaju, osuđeni na propast. Što prije to bolje. Međutim, subvencija od 27% pokazuje da tome nije tako.

Zašto?

Hrvatska putem poreza prikuplja gotovo 38% društvenog proizvoda. Gotovo na razini Njemačke koja ima, mjereći dohotkom per capita, nekoliko puta veću učinkovitost – produktivnost rada. Susjedna nam Slovenija koja ostvaruje preko 18.000 eura dohotka per capita ima manju poreznu presiju od naše. Pri tome valja imati u vidu da su u Lijepoj našoj porezni prihodi daleko iznad poreznog kapaciteta. Godinama predlažem da se porezna presija mora svesti na 30% društvenog proizvoda iako bi poželjna razina porezne presije trebala biti oko 25%. Iz ove jednostavne računice slijedi da nam je temeljem porezne presije konkurentnost manja za najmanje – 8%.

Svi se slažu kako je deficit robne razmjene s inozemstvom neodrživ i kako deficit otvara radna mjesta kod zemalja od kojih uvozimo. Uvozimo od krumpira do luksuznih proizvoda, dok nam investicije i znanstveno-istraživački rad postaju nedostupni. Bogom dana komparativna prednost u turizmu mogla bi se, u konačnici, pokazati kao prokletstvo. Smatra se kako je kuna iznad realne vrijednosti za najmanje – 10%. Izvozno orijentirano gospodarstvo, a to je

brodogradnja po definiciji, zbog aprecirane kune gubi – 10%. Otuda s vremena na vrijeme govorimo o uvoznom prokletstvu ekonomske politike.

Kamatne stope dodatno smanjuju konkurentnost hrvatskog gospodarstva. Od uspostave Lijepe naše govori se kako su kamatne stope nekoliko puta veće nego u zemljama s kojima činimo jedinstveno europsko tržište. Prije dvadesetak godina kamatne su stope u Lijepoj našoj bile za 7 – 10 pa i više postotnih poena iznad razine europskih kamatnih stopa. Danas je ta razlika manja ali nećemo pogriješiti ako razliku kamatnih stopa odredimo, za cjelokupno razdoblje, u iznosu od Â - 8%.

Zbrojimo li posljedice nerazumne ekonomske politike dobijemo iznos od 26%. Pri tome, želim naglasiti da je procjena izvršena konzervativno, ali to nije presudno za konačni komentar. Naime, da je, kako sam predlagao, integrirana hrvatska brodogradnja i da je brodarenje, koje ne gubi na atraktivnosti u uvjetima rastuće globalizacije, razvijano na kapacitetima domaće brodogradnje, s jedne strane, i, s druge strane, izvršeno restrukturiranje brodogradnje imali bi snažnu nacionalnu brodograđevnu industriju koja bi temeljem znanja i znanosti bila, u povratnoj sprezi snažan čimbenik unapređenja obrazovnog i znanstvenog sustava u Lijepoj našoj. Ovako strojarstvo, brodogradnja, farmacija, itd., postaje ukras u obrazovnom i znanstvenom sustavu. Treba sasvim jasno reći kako restrukturiranje rezultira povećanjem u najmanju ruku od 10%.

Zaključno rečeno ministar Horvat nam je, ako su podaci točni, dao snažan argument kako je ekonomska politika bila suprotna interesima hrvatskih građana. I dalje, nerazumna ekonomska politika razorila je hrvatsko gospodarstvo pa nije čudo da nam je industrijska proizvodnja manja od razine koja je ostvarena prije osamostaljenja Lijepe naše. Ni manje ni više.